

KOMUNIKAVIMO UŽSIENIO KALBA PATIRTIES ANALIZĖ IR KOMUNIKACINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS DAUGIAKULTŪRĖJE VISUOMENĖJE

Kristina Kulikauskienė

Šiaulių universitetas

Įvadas

XXI a. pradžioje Lietuva tampa globalizuota visuomene. Atvykusiam į užsienio šalį migrantui svarbu būti susipažinusiems su tos šalies kultūra, papročiais, politine situacija, būti pasiruošusiam priimti naujas patirtis ir išgyvenimus. Labai svarbus uždavinys migrantui yra kuo greičiau išmokti užsienio kalbą. Kalbos mokėjimas yra ypač svarbus pirmame etape – migrantui tik atvykus į užsienio šalį, kai reikia komunikuoti su tenykščiais žmonėmis, susirasti gyvenamąjį plotą, darbą, susitvarkyti dokumentus. Kalba yra vienas iš veiksnių, galinčių užtikrinti jo socialinę ir materialinę gerovę. Nors ir mokėsi kalbos vidurinėje mokykloje, žmonės dažnai jos mokosi iš naujo, nes kalbos mokymas mokykloje dažnai pasirodo esantis nelabai veiksmingas, daugiausiai orientuotas į leksines bei gramatines kompetencijas, pasiruošimą egzaminui ir nėra adekvatus atsiradusiems komunikaciniais poreikiams, kurie reikalauja ne tik žodyno bei gramatinių taisyklių mokėjimo, bet ir tam tikrų tarpkultūrinių bei socialinių žinių. Kalbos mokymo(si) problemas mokykloje nagrinėjo D. Beresnevičienė ir N. Mačianskienė (2000), ankstyvojo anglų kalbos ugdymo būtinybę – T. Bulajeva (2008), kalbos mokymosi strategijas, būdus bei psichologinius kalbos mokymosi aspektus – N. Mačianskienė (2008). Kalbos mokymo ir mokymosi strategijas nagrinėjo šie autoriai: M. Wong (2005) tyrė kalbos mokymosi strategijų efektyvumą, C. Griffiths (2007) – kalbos mokymo(si) būdus žvelgiant iš mokytojų ir mokinių pozicijos, P. King (2003) – tarpkultūrinės kompetencijos įgijimą užsienio kalbos pamokose JAV, M. Grenfel (2007) – užsienio kalbų mokymą(-si) Jungtinėje Karalystėje.

Tačiau dar nebuvo tirtas refleksyvus migrantų požiūris į anglų kalbos mokymą Lietuvoje bei anglų kalbos (ne)mokėjimo svarba lietuviams integruojantis Didžiojoje Britanijoje ar JAV. Migrantų patirtys ir jų nuomonė yra svarbūs, nes jie yra būtent tie žmonės, kurie integruodamiesi susiduria su anglų kalbos svarba, su įvairiomis komunikacinėmis situacijomis, kurios reikalauja gerai mokėti anglų kalbą, išmanyti tarpkultūrinius skirtumus, nes Didžioji Britanija arba Jungtinės Amerikos Valstijos yra daugiatautės šalys, kuriose gyvena daug įvairių kultūrų ir religijų žmonių.

Tyrimo objektas – komunikacinės kompetencijos ugdymas ir vieta tarpkultūriniame ugdyme.

Tyrimo tikslas – atskleisti, kaip sėkmingai angliakalbėse šalyse socializavęsi žmonės vertina anglų kalbos mokymosi patirtį Lietuvoje, ir ištirti mokytojų požiūrį į komunikacinės kompetencijos ugdymo efektyvumą, atsižvelgdami į migrantų paminėtus probleminius aspektus.

Tyrimo uždaviniai: išanalizuoti užsienio kalbos mokymo metodus ir ištirti komunikacinės kompetencijos struktūrą; išsiaiškinti, kaip užsienyje socializavęsi

žmonės vertina komunikacinę kompetenciją, įgytą mokantis anglų kalbos Lietuvoje; išsiaiškinti, kokia yra anglų kalbos mokytojų nuomonė apie komunikacinę kalbos mokymą.

Tyrimo metodologija grindžiama kritine teorija bei socialinio konstruktyvizmo teorija.

Komunikacinė užsienio kalbų mokymo(si) metodika

Šiuo metu Lietuvoje mokant kalbų yra taikoma komunikacinė kalbų mokymo metodika. Komunikacinis užsienio kalbos mokymas yra orientuotas į kalbos gebėjimų ugdymą: kalbėjimo, supratimo iš klausos, rašymo ir skaitymo. Lietuvoje komunikacinio metodo pradininke anglų, kaip užsienio kalbų, mokymo(si) srityje galėtume laikyti A. Stasiulevičiūtę, parengusią pirmuosius anglų, kaip užsienio kalbos, mokymosi vadovėlius (1981), kuriuose raginama vartoti kalbą, o ne tik mokytis taisykles, ir suprasti kiekvieno kalbinio reiškimo praktinio komunikacinio pavartojimo reikšmę (Mačianskienė, 2004).

Komunikacinis kalbos mokymo požiūris charakterizuojamas šiais principiniais teiginiais: reikšmė svarbesnė nei kalbinės struktūros; dialogai skiriami komunikacijai, o ne išmokstami mintinai; kalbos mokymo(si) tikslas yra efektyvi komunikacija; kalbos struktūros suvokiamos komunikacijos metu; pedagogas skatina ugdytinių kalbos vartojimą metodų, medžiagos įvairove ir pirmiausia siekia kalbos sklandumo, o tik vėliau – taisyklingumo; komunikacija turi suteikti besimokantiejiems džiaugsmo.

Mokant užsienio kalbų (Rudienė, 2002) įvairia, prasminga kalbine veikla, turi būti siekiama puoselėti asmens komunikacinę, taip pat lingvistinę ir kultūrinę kompetenciją, ugdyti kalbinį mąstymą, asmens ryšius su skirtingų kultūrų bendruomene, kalbą suvokti kaip nuolat kintantį reiškinį, įžvelgti ryšį su savo tautos kultūros tradicijomis. Pagrindinis komunikacinio kalbos mokymo, kai prasmė ir mintis yra pirminė, kalbos įgūdžių formavimo šaltinis yra socialinio ir kultūrinio turinio diskursas. Tokio turinio medžiagos nagrinėjimas ne tik supažindina besimokančiuosius su jiems naujais reiškiniais ir realijomis įvairių šalių kultūrų kontekstuose, bet ir paskatina reflektuoti savąją socialinę ir kultūrinę patirtį, siejant du reiškinius pagal jų bendrumą ir įvairovę (Grigaitienė, 2007). Komunikacinė mokymo kryptis remiasi kalbos, kaip komunikacijos priemonių sistemos, samprata ir kalbos mokymosi, kaip proceso, paremto interakcija ir prasmingu komunikavimu, samprata.

Užsienio kalbų mokymo(si) tikslas ir turinys plačiau yra komunikacinės kompetencijos ugdymas(is). Pagrindinis tokio mokymo principas – siekis mokytis bendrauti studijuojama kalba su ta kalba kalbančiaisiais, vartoti kalbą komunikacinėse situacijose, mąstyti, plėtoti

Lentelė. *Komunikacinės kompetencijos struktūra*

KOMUNIKACINĖ KOMPETENCIJA:	
Lingvistinė kompetencija	Kalbos kilmė, dialektai
	Garsų tarimas
	Žodyno mokymasis
	Gramatinių taisyklių mokymasis
	Kalbos gretinimas su gimtąja kalba ar kitomis kalbomis
Sociolingvistinė kompetencija	Neformalus kalbos vartojimas: sugebėjimas bendrauti su gerai pažįstamais žmonėmis, draugais
	Formalus kalbos vartojimas: sugebėjimas susikalbėti viešose įstaigose, su nepažįstamais asmenimis banke, ligoninėje, stotyje, pašte ir kt.
Diskursinė kompetencija	Sugebėjimas kurti ir skaityti neformalius tekstus (laiškus, laikraščius, grožinės literatūros knygas, žiūrėti filmus, TV laidas).
	Sugebėjimas kurti ir skaityti formalius tekstus (mokslinius straipsnius, knygas).
Tarpkultūrinė / sociokultūrinė kompetencija	Nuostatos: atvirumas kitoms kultūroms, savosios kultūros nelaikymas geresne ar pranašesne už kitas kultūras.
	Žinios: žinios apie kitos kultūros tradicijas, papročius, vertybes, kultūrą, istoriją, religiją, dabartį, socialinio elgesio normas.
	Interpretavimo ir susiejimo įgūdžiai: gebėjimas interpretuoti kitos kultūros įvykius ir dokumentus, paaiškinti ir susieti tai su savo kultūros įvykiais, dokumentais.
	Atradimo ir sąveikos įgūdžiai: gebėjimas įgyti ir taikyti naujas žinias apie kultūrą ir kultūrinės praktikas.
Socialinė kompetencija	Kritinis kultūrinis sąmoningumas / politinis išsiugdymas: skirtumų tarp socialinių grupių suvokimas, jų nuostatų ir vertybių suvokimas; kritinis savo neigiamų reakcijų vertinimas.
	Bendravimo normų išmanymas, pasitikėjimas savimi komunikacinėse situacijose, gebėjimas laisvai reikšti mintis, nesivaržymas komunikuoti užsienio kalba.
Strateginė kompetencija	<i>Atminties</i>
	<i>Kognityvinės</i>
Tiesioginės strategijos	<i>Kompensacinės</i>
	<i>Metakognityvinės</i>
Netiesioginės strategijos	<i>Socialinės</i>
	<i>Afektyvinės</i>

kūrybines galias, bendradarbiauti su kitais grupės nariais. Komunikacinė kompetencija susideda iš kelių kompetencijų: lingvistinės, sociolingvistinės, diskursinės, sociokultūrinės, socialinės, strateginės (pgl. J. A. van Eką, in ŠMM užsienio kalbų mokymo(si) strategija, 2010).

Šiame komunikacinės kompetencijos modelyje lingvistinė, sociolingvistinė, diskursinė bei socialinė kompetencijos yra detalizuojamos ir išskaidomos į smulkesnius vienetus, kad būtų galima detaliam analizuoti anglų kalbos mokymą bei šios kalbos vartojimą įvairiose gyvenimiškose situacijose. Tarpkultūrinė / sociokultūrinė kompetencija (šie terminai vartojami sinonimiškai, nes sociokultūrinė kompetencija, kaip ir tarpkultūrinė kompetencija, yra apibrėžiama kaip žinios, kurios apima pažinimą tų visuomenių ir kultūrų, kuriose vartojama moksleivio studijuojamoji užsienio kalba – tai tokie sociokultūrinio gyvenimo aspektai kaip kasdienis gyvenimas, gyvenimo sąlygos, tarpasmeniniai santykiai, vertybės, nuostatos, požiūriai, kūno, judesių kalba, socialinės konvencijos bei ritualinis elgesys švenčių, įvairių renginių metu). Tuo tarpu strateginė kompetencija leidžia apibrėžti, kaip žmonės mokosi anglų kalbos.

Migrantų anglų kalbos mokymosi patirčių bei mokytojų nuomonės analizė

Šio tyrimo metu buvo apklausta 11 migrantų: 9 moterys ir 2 vyrai. 6 moterys ir 1 vyras yra sėkmingai socializavęsi Didžiojoje Britanijoje, jie dirba Didžiojoje Britanijos įmonėse, turi daug kitataučių draugų, 1 moteris

dirba ir gyvena JAV. Vidurinėje mokykloje jie visi mokėsi anglų kalbos. Apie nesėkmingą socializaciją Anglijoje buvo kalbėta su 1 vyru ir 2 moterimis. Šie migrantai buvo pasirinkti todėl, kad mokykloje jie mokėsi ne tik anglų (1 respondentė), bet vokiečių kalbos (2 migrantai). Jų patirtis yra naudinga, kad būtų galima parodyti kalbos svarbą integracijai užsienio šalyje ir kad būtų galima išsiaiškinti, kaip žmonės, tik šiek tiek mokantys kalbą, mokėsi kalbos. Taip pat buvo apklausti 4 anglų kalbos mokytojai, turintys ilgametę anglų kalbos mokymo patirtį. 2 mokytojai yra ekspertai (1 iš jų šiuo metu gyvena ir dirba Australijoje, ten dėsto anglų kalbą migrantams iš Lietuvos), 1 metodininkas ir 1 anglų kalbos dėstytojas, dėstantis anglų kalbą kursuose.

Išanalizavus interviu su sėkmingai socializavusiais migrantais, išryškėjo tokie pagrindiniai aspektai: pagrindinės priežastys, nulėmusios tyrimo dalyvių apsisprendimą išvykti, yra ekonominės (žemas pragyvenimo lygis, maži atlyginimai, brangus mokslas). Sėkmingai socializavusių migrantų buvo teiraujamas, kaip jie vertina atskiras komunikacinės kompetencijos, kuri buvo ugdoma anglų kalbos pamokoje, dalis. Didžioji tyrimo dalyvių dalis Lietuvoje įgytą lingvistinę kompetenciją įvertino ganėtinai teigiamai, jų nuomone, leksinės ir gramatinės žinios yra pakankamos sėkmingai komunikacijai, o tai, kas nežinoma, su laiku yra patobulinama. Kaip trūkumą tyrimo dalyviai įvardijo nepakankamas žinias apie anglų kalbos dialektus, nes dėl jų nemokėjimo iš pradžių jiems buvo sunku suprasti angliakalbius. Taigi jiems labiausiai trūko žinių apie šnekamąją

anglų kalbą, kurioje ir atsispindi įvairių neformalių posakių, žodžių vartojimas bei skirtingi akcentai. Kad respondentai galėtų sėkmingai naudotis sociolingvistine kompetencija, kurią įgijo ne vien tik mokykloje, bet ir kitose gyvenimo situacijose (bendraudami viešose vietose, įstaigose), kai kuriems iš jų trūko leksinių bei gramatinių žinių, o kitiems didžiausia kliūtis buvo baimė kalbėti. Diskursinę kompetenciją tyrimo dalyviai įvertino geriau. Suprasti rašytinį tekstą jiems buvo daug lengviau nei „gyvą kalbą“, nes rašytiniame tekste nėra jaučiamas akcentas, jame nevartojama šnekamoji kalba, jį galima perskaityti keletą kartų ir todėl lengviau suprasti. Taip pat skaitant arba rašant žmogui nereikia kalbėti, todėl jis nejaučia psichologinio diskomforto, kuris atsiranda bendraujant žodžiu. Pagrindinės problemos, su kuriomis teko susidurti tyrimo dalyviams, buvo tam tikrų leksinių žinių trūkumas – būtent šnekamosios kalbos žinių trūkumas. Tyrimo dalyviai ganėtinai neigiamai įvertino mokykloje įgytą tarpkultūrinę kompetenciją. Jie teigė, jog mokykloje įgytos žinios buvo nepakankamos ir neatitiko realiai atsiradusio poreikio išmanyti kai kuriuos tarpkultūrinio bendravimo ypatumus. Jie nebuvo supažindinti su pagrindiniais tarpkultūriškumo principais, tokiais kaip atvirumas kitoniškumui, išankstinių neigiamų nuostatų neturėjimas (ypač kalbant apie kitų tautybių ir rasių žmones). Labiausiai pasikeitė užsienyje pagyvenusių tyrimo dalyvių nuostatos, žinios, atradimo ir sąveikos įgūdžiai. Žmonės, gyvendami šiose daugiatautėse ir daugiakultūrėse šalyse, tapo atviresni, mandagesni, tolerantiškesni kitoniškumui.

Tyrimo dalyviai Lietuvoje įgytą socialinę kompetenciją įvertino gana prastai: vos tik atvykę į šalį, jie bijojo, varžėsi kalbėti užsienio kalba, ypač telefonu. Paklausti, kaip mokosi kalbos, tyrimo dalyviai teigė, jog mokosi bendraudami su anglakalbiais žmonėmis: jie daugiausiai naudojami atminties ir socialinėmis kalbos mokymosi strategijomis. Užsienyje gyvenančių tyrimo dalyvių kalbiniai ir socialiniai įgūdžiai gerokai patobulėjo.

Išanalizavus interviu su nesėkmingai socializavusiais migrantais, išryškėjo anglų kalbos svarba integracijai užsienio šalyje. Šią migrantų grupę galima priskirti vidutinio amžiaus žmonių grupei. Šie žmonės, praradę darbą Lietuvoje dėl savo amžiaus, ribotų galimybių persikvalifikuoti, išvyko į užsienį. Visi nesėkmingai socializavęsi tyrimo dalyviai beveik visiškai nemokėjo anglų kalbos. Vos tik atvykę į Didžiąją Britaniją, tyrimo dalyviai susidūrė su kalbos nemokėjimo problemomis: viešose įstaigose jiems reikėjo vertėjo paslaugų, buvo sunku bendrauti telefonu, sunkiai suprato anglakalbių šneką. Nesėkmingai socializavęsi migrantai gyveno vadinamajame „etniniame burbulė“ – svetimoje šalyje tarp savo tautiečių. Jis labai būdingas vyresnio amžiaus arba prasčiau užsienio kalbą mokantiems migrantams (Peisker, 2007). Su užsieniečiais jie dažniausiai bendraudavo bendruose susibūrimuose, anglakalbiai žmonės buvo ne jų pačių, o jų draugų draugai. Po šalį jie keliaudavo irgi tik patys, savo automobiliais, nedalyvavo tos šalies kultūrinuose renginiuose. Viena iš jų prastos socializacijos priežasčių buvo anglų kalbos nemokėjimas arba nepakankamas mokėjimas, nes nemokėdamas kalbos žmogus negali laisvai plėsti savo kitataučių draugų rato, negali laisvai bendrauti. Kadangi dirbo įmonėse, kuriose dirbo labai daug lietuvių, įsidarbinant ir dirbant jiems ypatingų anglų kalbos žinių neprireikė. Tačiau

respondentai paminėjo faktą, kad jeigu būtų geriau mokėję kalbą, jiems būtų pavykę susirasti geriau mokamus darbus. Nuvykę į Didžiąją Britaniją, respondentai iš pradžių kalbos mokėsi savarankiškai iš knygų ir žodynų, t. y. jie naudojami kognityvinėmis ir atminties kalbos mokymosi strategijomis. Šiame tyrime dalyvavusių respondentų grįžimo priežastis būtų galima priskirti nepavykusios migracijos (kai grįžtama nesugebėjus integruotis užsienio šalyje) ir konservatyviojo grįžimo (kai grįžtama susitaupius tam tikrą sumą pinigų) etapams. Šiame tyrime dalyvavę migrantai teigė, jog viena iš pagrindinių jų nesėkmingos socializacijos priežasčių buvo nepakankamas kalbos mokėjimas, nesugebėjimas pritaipyti prie tenykštės bendruomenės, dėl sunkaus fizinio darbo atsiradusios sveikatos problemos. Gana gerai mokėdamas anglų kalbą, žmogus gali lengviau socializuotis, jam paprasčiau susirasti geriau mokamą darbą, bendrauti su anglakalbiais žmonėmis.

Išanalizavus interviu su mokytojais, išryškėjo mokytojų požiūris į komunikacinės kompetencijos ugdymą, buvo aptarti migrantų paminėti probleminiai aspektai. Mokytojai pripažino, jog kalbėjimas nėra pakankamai ugdomas ir dažniausiai yra nustumiamas į šoną, o į pirmą vietą keliama gramatika, akcentuojamas klaidų skaičius, o ne idėjos gerumas. Pamokos laikas yra ribotas ir norint paruošti mokinius egzaminui reikia daugiau laiko skirti gramatikos, naujų žodžių mokymuisi, o ne kalbėjimui. Jų nuomone, formalios kalbos mokymas yra reikalingas ir labai pravartus tokiems mokiniams, kurie ruošiasi studijuoti užsienio universitetuose – jiems formali kalba bus reikalinga paskaitų metu, taip pat rašant įvairius darbus. Svarbus dalykas yra ir paties besimokančiojo nuostata: mokinys pamokos metu turi galvoti ir suvokti, ko nori pats, o ne akiai kartoti išmoktą tekstą. Mąstydamas apie tai, ko jam reikia, ar jam reikia mokytis kalbos, jei reikia, tai kodėl, mokinys pats turi norėti mokytis, suprasti tai, ką mokosi, pats sąmoningai vartoti kalbą, pavyzdžiui, žiūrėdamas filmus ta kalba, bendraudamas su draugais, tikrindamas nežinomų žodžių reikšmę žodyne. Pasiteiravus apie migrantų prastai įvertintą sociokultūrinę / tarpkultūrinę kompetenciją, mokytojai teigė, jog tai, kaip bus ugdoma sociokultūrinė kompetencija, labai priklauso nuo mokytojo požiūrio, nuo jo paties žinių ir kompetencijų, pvz., lyginimas su Lietuva yra paliktas pačiam mokytojui, mokytojas taip pat gali diskutuoti konkrečiomis temomis, akcentuoti tam tikrus dalykus. O pasaulyje esančios skirtingos kultūros, jų papročiai per anglų kalbos pamokas nėra aptariami, nes tiek Indija, tiek musulmonų kraštai nėra anglakalbiai, todėl jiems skiriama mažiau dėmesio. Taigi išryškėjo faktas, jog anglų kalbos pamokoje didesnis dėmesys yra skiriamas vakarietiški kultūrai.

Išvados

Išanalizavus interviu su migrantais ir su mokytojais, išryškėjo faktas, jog nors Švietimo ir mokslo ministerijos užsienio kalbų mokymo strategijoje ir teigiama, jog svarbiausia komunikaciniame kalbos mokyme(si) yra minties, idėjos raiška, o ne klaidos, Lietuvoje vis dėlto klaidos yra svarbesnės nei idėja, didžiausiais dėmesys skiriamas gramatikos mokymui, ugdoma formali kalba, o šnekamosios kalbos ugdymui laiko beveik nėra skiriama. Tyrime buvo keliama prielaida, jog anglų kalbos mokymas Lietuvoje yra

daugiausiai orientuotas į lingvistinės kompetencijos (pagrindinių gramatinių ir leksinių žinių) ugdymą, egzamino išlaikymą, o to nepakanka norint sėkmingai komunikuoti šia kalba užsienio šalyse, atsiradus poreikiui kalbėti šnekamąja anglų kalba, išmanyti tarpkultūrinio arba socialinio bendravimo aspektus. Ši prielaida pasitvirtino išanalizavus interviu su migrantais ir mokytojais metu gautus duomenis.

Remiantis literatūros analize, autorės išvalgomis ir mokytojų nuomone, galima siūlyti, taip tobulinti šnekamosios anglų kalbos mokymą: vesti papildomas pamokas (šnekamosios anglų kalbos), kurias mokiniai galėtų pasirinkti kaip papildomą modulį, visos Lietuvos mastu organizuoti kalbos mokymo kursą, kurį vestų užsienyje dirbantys ir gerai su šnekamąja anglų kalba susipažinę specialistai. Mokiniai galėtų būti ruošiami ne tokio tipo kalbėjimo įskaitai, kokia yra dabar. Jie turėtų ne formaliai pakalbėti tam tikra oficialia tema, o turėtų ruoštis kalbėti gyvenimiško tipo situacijose, vartodami ne formalią, o šnekamąją anglų kalbą.

Literatūra

1. Mačianskienė N., 2004, *Užsienio kalbų mokymosi strategijos*. Monografija. Kaunas: VDU leidykla.
2. Beresnevičienė D., Mačianskienė N., 2002, The Impact of Psychological Well-Being, Self-Esteem and Learning Strategies upon Efficient English as a Foreign Language Acquisition. *Ugdymo psichologija*. Nr. 2. P. 26–34.
3. Bulajeva T., 2008, Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas pradinėse klasėse. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt> [žiūrėta 2010-05-01].
4. Grenfell M., 2007, Language learner strategy research and modern foreign language teaching and learning. *Language Learning Journal*. Nr. (35), 1. P. 9–22. Prieiga per internetą: <http://ejd.sagepub.com/cgi/content/abstract/13/5/205> [žiūrėta 2010-05-16].
5. Griffiths C., 2007, Language learning strategies: students' and teachers' perceptions. Prieiga per internetą: <http://ejd.sagepub.com/cgi/content/abstract/13/2/201> [žiūrėta 2010-05-16].
6. Grigaitienė R., 2007, Būsimų anglų kalbos pedagogų požiūris į tarptautinės anglų kalbos mokymą ir interkultūrinės komunikacijos ugdymą. Kaunas: Kauno kolegija.
7. King P., 2003, An Assessment of Multicultural Competence. *NASPA Journal*. T. 40, Nr. 2, Winter. Prieiga per internetą: <http://ejd.sagepub.com/cgi/content/abstract/45/22/05> [žiūrėta 2010-05-16].
8. Peisker V. C., 2002, Croats in Western Australia: migration, language and class. *Journal of Sociology*. Nr. 38. P. 149. Prieiga per internetą: <http://jos.sagepub.com/cgi/content/abstract/38/2/149> [žiūrėta 2009-05-20].
9. Rudien J., 2002, Kūrybinių metodų taikymo galimybės mokant užsienio kalbų. Prieiga per internetą: <http://www.elibrary.lt/resursai/Konferencijos/Rokiskis/079-084.pdf> [žiūrėta 2011-04-22].
10. Wong M., 2005, Language Learning Strategies and Language Self-Efficacy. Prieiga per internetą: <http://ebSCO.host> [žiūrėta 2010-05-20].
11. Woolfson C., 2007, Labour Standards and Migration in the New Europe: Post Communist Legacies and Perspectives. *European Journal of Industrial Relations*. Nr. 13. P. 199. Prieiga per internetą: <http://ejd.sagepub.com/cgi/content/abstract/13/2/199> [žiūrėta 2010-05-21].
12. Švietimo ir mokslo ministerija, pradinis ir pagrindinis ugdymas, užsienio kalbos, 2010. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt> [žiūrėta 2010-05-30].

THE ANALYSIS OF THE EXPERIENCE OF COMMUNICATION IN THE FOREIGN LANGUAGE AND THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN MULTICULTURAL SOCIETY

Kristina Kulikauskienė

Summary

In this paper, the development of communicative competence is analysed. In general, communicative competence is the aim and the content of foreign language teaching and learning. The aim of this paper is to reveal how people, who have successfully socialized abroad, assess the experience of foreign language learning in Lithuania as well as to show the importance of foreign language knowledge for successful socialization in other countries and to investigate the viewpoint of teachers towards the effectiveness of communicative competence development, bearing in mind its problematic aspects which have been highlighted by migrants. The assumption of this paper is that in Lithuania the teaching of the English language is mainly oriented towards the development of linguistic competence (the development of basic lexical and grammatical skills) as well as the passing of the final exam, and such development is insufficient when the need to have knowledge of spoken English or some aspects of multicultural and social behavior occurs. This assumption is confirmed after the analysis of the interviews with migrants and teachers is carried out.

Key words: communicative competence, foreign language teaching, migrants, multicultural society.

KOMUNIKAVIMO UŽSIENIO KALBA PATIRTIES ANALIZĖ IR KOMUNIKACINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS DAUGIAKULTŪRĖJE VISUOMENĖJE

Kristina Kulikauskienė

Santrauka

Straipsnyje aprašytas komunikacinių kompetencijų tyrimas užsienio kalbų mokymo(si) tikslo ir turinio prasme, ugdymo efektyvumas. Tyrimo tikslas – atskleisti, kaip sėkmingai anglakalbėse šalyse socializavęsi žmonės vertina anglų kalbos

mokymosi patirtį Lietuvoje, ištirti mokytojų požiūrį į komunikacinės kompetencijos ugdymo efektyvumą, atsižvelgiant į migrantų paminėtus probleminius aspektus. Keliama prielaida, jog anglų kalbos mokymas Lietuvoje yra daugiausiai orientuotas į lingvistinės kompetencijos ugdymą, egzamino išlaikymą, o to nepakanka norint sėkmingai komunikuoti šia kalba užsienio šalyse, atsiradus poreikiui kalbėti šnekamąja anglų kalba, išmanyti tarpkultūrinio ir socialinio bendravimo aspektus. Ši prielaida patvirtinama analizuojant interviu su migrantais ir mokytojais metu gautus duomenis.

Prasminiai žodžiai: komunikacinė kompetencija, užsienio kalbų mokymas(sis), migrantai, daugiakultūrė visuomenė.

Įteikta 2013-09-12